

СТРАТЕГИЯ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ВАКСИНАЦИОННОТО ПОКРИТИЕ ЗА COVID-19 В Р. БЪЛГАРИЯ

Йосиф Йосифов

STRATEGY FOR INCREASING THE COVID-19 VACCINATION COVERAGE IN THE REPUBLIC OF BULGARIA

Yosif Yosifov

Резюме: В статията е разгледан и анализиран международният опит от прилагането на стратегии за увеличаване на ваксинационното покритие спрямо COVID-19. Анализирано е нивото на ваксинационното покритие спрямо COVID-19 в страната, както и възможните причини за колебанието по отношение на ваксинацията. На базата на анализа на международния опит е предложен модел за лотария, който има потенциала да се превърне в ефективна стратегия за преодоляване на пречките за постигането на колективен имунитет към COVID-19 в Р. България.

Ключови думи: COVID-19, стратегии за ваксинационно покритие, лотария, „зелени паспорти“.

Summary: The article examines and analyzes the international experience in implementing strategies to increase COVID-19 vaccination coverage. The level of COVID-19 vaccination coverage in the country is analyzed, as well as the possible reasons for the vaccination hesitance. Based on the analysis of the international experience, a lottery model has been proposed, which has the potential to become an effective strategy for overcoming obstacles to achieving herd immunity to COVID-19 in the Republic of Bulgaria.

Key words: COVID-19, vaccination coverage strategies, lottery, „green passports“.

СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ НА КОМУНИКАЦИЯТА ПО АКТУАЛЕН ОБЩЕСТВЕНО ЗНАЧИМ ПРОБЛЕМ

Добриана Сиджимова

STRATEGIC COMMUNICATION PLANNING ON A CURRENT SOCIALLY SIGNIFICANT ISSUE

Dobriana Sidjimova

Резюме: В статията се анализира стратегическото планиране на комуникацията по актуален обществено значим проблем - достоверността на информацията за COVID-19. Анализират се резултатите от собствено проучване на нагласите на българските граждани към ефективността на комуникационната кампания относно COVID-19.

Ключови думи: дезинформация, фалшиви новини, инфодемия, COVID-19

Summary: The article analyzes the effectiveness of the strategic planning of mass communication on a current socially significant issue - the reliability of information about COVID-19.

The results of our own survey of the attitudes of Bulgarian citizens towards of the communication campaigns on COVID-19 are analyzed.

Key words: misinformation, fake news, infodemic, COVID-19

ПРОЗРАЧНОСТ ПРИ ДАННИТЕ ОТ КЛИНИЧНИТЕ ИЗПИТВАНИЯ В ЕС

Димитър Димитров, Димитър Милков, Неделина Куртелова

TRANSPARENCY OF THE CLINICAL TRIAL DATA IN THE EU

Dimitar Dimitrov, Dimitar Milkov, Nedelina Kurtelova

Резюме: Рационалното разпределение на ресурсите в общественото здраве и ограничаване неуспехите при медицински изследвания, както и избягването на ненужни повторения при клинични изпитвания, ускорява медицинския прогрес, въвежда успешни терапии и подобрява вземането на решения от здравните специалисти, както и осигурява безопасността при пациентите, като гарантира, че всички нежелани лекарствени реакции се съобщават.

От общо всички регистрирани клинични проучвания в света (393263), едва една шеста от данните са достъпни. Прозрачността на данните от клиничните изпитвания все още е частично налична на интернет страницата на ЕМА, тъй като по данни от 2017 г. в ЕС от общо 15350 клинични проучвания, които следва да бъдат докладвани, едва 11 647 (75.9%) са публично оповестени, независимо, че това е законово изискване в ЕС. Най-слабо е докладването на данните при клинични проучвания сред академичните среди. Предоставянето на всички обобщени резултати в EudraCT - (базата данни на ЕМА) стана задължително за спонсорите от юли 2014 г. През 2018 г. ЕМА спря този процес, тъй като се фокусира върху COVID-19 пандемията. Остава открит въпросът, как и кога този процес ще бъде възстановен, тъй като очевидно той е в полза на науката и пациентите.

Ключови думи: клинични изпитвания, прозрачност, законодателство

Summary: The rational allocation of public health resources and limiting failures in medical research, as well as avoiding unnecessary repetitions of clinical trials in humans, medical progress, discovering new treatments and successful therapies. improves decision-making by healthcare professionals, ensuring that all adverse drug reactions in patient are reported. Out of all registered clinical trials in the world (393263), data from only one-eight of them is available. The transparency of clinical trial data is still partially available on EMA website because based on a report from 2017, in the EU from total of 15,350 clinical studies to be reported, only 11,647 (75.9%) studies data have been publicly available, even though this has been a legal obligation in the EU. The least data reporting of clinical studies is among academia experts. The provision of all aggregated results in EudraCT(EMA-data base) became mandatory for sponsors as of July, 2014.

In 2018. EMA stopped this process as it is focused on the COVID 19 pandemic. This question remains open, how and when this process will be resumed, as it is clearly for the benefit of science and patients.

Key words: clinical trials, transparency, legalisation

ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ В ПРОЦЕСИТЕ НА ЦЕНООБРАЗУВАНЕ И РЕИМБУРСИРАНЕ НА ЛЕКАРСТВЕНИ ПРОДУКТИ В БЪЛГАРИЯ

Татяна Бенишева-Димитрова, Добриана Сиджимова, Даниела Чернева, Валентина Петкова, Биляна Полякова, Веселина Тодорова

CIVIL PARTICIPATION IN THE PROCESSES OF PRICING AND REIMBURSEMENT OF MEDICINAL PRODUCTS IN BULGARIA

Tatyana Benisheva-Dimitrova, Dobriana Sidjimova, Daniela Cherneva, Valentina Petkova, Bilyana Polyakova, Veselina Todorova

Резюме: В рамките на проект „Разработване на предложения за подобряване на гражданското участие в процесите на ценообразуване и реимбурсиране на лекарства, формиране и отчитане на публичните/бюджетните средства за здравеопазване в областта на лекарствата“ е проведено анонимно анкетно проучване сред 516 респонденти за установяване степента на граждански мониторинг върху действията, решенията, политиките и законодателството, провеждани от държавата, относно прозрачността и отчетността на процесите и средствата, свързани с ценообразуване и реимбурсиране на лекарства. В рамките на проучването са изследвани разпознаваемостта на държавните институции, отговорни за регулиране на цените на лекарствените продукти, заплащащите за лекарствени продукти държавни институции, достъпността на информация за нови продукти, заплащани с публични/ бюджетни средства, както и потребителското поведение на респондентите, относно търсенето и достъпността на информация за цените на лекарствените продукти. Институцията НСЦРЛП е разпознаваема едва сред 47% от анкетираните граждани, като държавна администрация, регулираща цените на лекарствата в Р. България. Отчетността в публичния сектор за лекарства, финансирани с бюджетни и публични средства като МЗ, НЗОК или лечебни заведения, при 79% от респондентите се коментира негативно, поради липса на достъпна информация за тях.

Ключови думи: БАЛП, ценообразуване, реимбурсиране, институции, гражданско участие, лекарствени продукти

Summary: Within project “Development of suggestions for improving civil participation in the processes of pricing and reimbursement of medicines, formation and reporting of public/ budgetary funding for healthcare in the field of medicines” an anonymous survey was conducted among 516 respondents to determine the degree of civil monitoring of the actions, decisions, policies and legislation conducted by the State on the transparency and accountability of the processes and means related to the pricing and reimbursement of medicines. The study examined the recognition of the State institutions, responsible for regulating the prices of medicinal products, the State institutions reimbursing medicinal products, the availability of information on new products reimbursed for with public/ budget funds, as well as the consumer behaviour of respondents regarding search and accessibility of information on the prices of medicinal products. The institution as NCPRMP is recognizable only 47% of responded citizens, as an institution regulating drug prices in the Republic of Bulgaria. Public sector accountability for medicines financed by budgetary and public funds such as the Ministry of Health and the NHIF or medical institutions in 79% was negatively commented of respondents due to a lack of accessible for them information.

Key words: BADI, pricing, reimbursement, institutions, civil participation

ЕПИДЕМИОЛОГИЯ НА СЪРДЕЧНАТА АМИЛОИДОЗА

Мариана Господинова, Нигяр Джафер

EPIDEMIOLOGY OF CARDIAC AMYLOIDOSIS

Mariana Gospodinova, Nigyar Dzhafer

Резюме: Възможностите и постиженията в областта на генетичните изследвания през последните години опровергаха много показатели за епидемиологията на рядкото заболяване сърдечна амилоидоза. Екипи от изследователи насочиха внимание към разпространението, диагностиката, типизирането, скрининга и лечението на състояния като транстиретиновата амилоидоза. Съществен е приносът и на български учени в този процес. За съжаление информацията остава непозната за широка част от медицинските специалисти. Целта на настоящата обзорна работа е да представи епидемиологични данни за сърдечната амилоидоза в света и България в частта „транстиретинова амилоидоза“ като основна причина за сърдечна амилоидоза.

Ключови думи: сърдечна амилоидоза; транстиретинова амилоидоза; рядко заболяване

Summary: The opportunities and advances in genetic research in recent years have disproved many indicators of the epidemiology of the rare disease cardiac amyloidosis. Teams of researchers have turned their attention to the prevalence, diagnosis, screening, and treatment of conditions such as transthyretin amyloidosis. The contribution of Bulgarian scientists in this process is also significant. Unfortunately, this information remains unknown to a wide range of medical professionals. The aim of this review paper is to present epidemiological data on cardiac amyloidosis in the world and Bulgaria in the segment "transthyretin amyloidosis" as the main cause of cardiac amyloidosis.

Key words: cardiac amyloidosis; transthyretin amyloidosis; rare disease

ЗДРАВНО-СОЦИАЛЕН АСПЕКТ НА ТРАВМИТЕ НА ОКОТО И ПРИДАТЪЦИТЕ МУ

Цвеномир Димитров

HEALTH AND SOCIAL ASPECT OF EYE INJURIES AND ITS APPENDICES

Tzvetomir Dimitrov

Резюме: Травмите на окото и орбитата могат да бъдат изолирани или да са част от травми на главата и на цялото тяло. Могат да бъдат с или без наличие на чуждо тяло.

На 11 октомври се отбелязва Световният ден на зрението, с което се цели да се привлече глобалното внимание към проблемите на слепотата и на нарушеното зрение. На тази дата се провежда и ключовата световна инициатива за профилактика на слепотата „Зрение 2020 – право на зрение”, организирана от СЗО в партньорство Международната агенция за предотвратяване на слепотата, професионални и неправителствени организации.

Като водещи причини за слепотата са следните очни заболявания: катаракта, глаукома, помътняване на роговицата. Зачестяват случаите на очните заболявания сред децата.

Ключови думи: Травми на окото, слепотата, нарушеното зрение

Summary: Injuries to the eye and orbit can be isolated or part of injuries to the head and the whole body. They can be with or without the presence of a foreign body

October 11 marks World Vision Day, which aims to draw global attention to the problems of blindness and impaired vision. On this date, the key global initiative for the prevention of blindness "Vision 2020 - the right to sight", organized by the WHO in partnership with the International Agency for the Prevention of Blindness, professional and non-governmental organizations.

The leading causes of blindness are the following eye diseases: cataracts, glaucoma, corneal opacity. Cases of eye diseases among children are becoming more frequent.

Key words: Injuries to the eye, blindness, impaired vision

СПЕЦИФИКА НА ЗАТЛЪСТЯВАНЕТО ПРИ БРЕМЕННОСТ И РАЖДАНЕ

Лилия Колева

SPECIFICS OF OBESITY IN PREGNANCY AND BIRTH

Liliya Koleva

Резюме: Затлъстяването при бременни жени е изключително важен здравно-социален проблем, тъй като той води до сериозни социално-значими заболявания както за бременната, така и за нейното дете. Лечението на тези заболявания са скъпоструващи и пряко въздействат върху здравето, социалното и икономическото състояние на обществото като цяло.

Ключови думи: затлъстяване, бременни жени, социално-значими заболявания

Summary: Obesity in pregnant women is an extremely important health and social problem, as it leads to serious socially significant diseases for both the pregnant woman and her child. The treatment of these diseases is expensive and has a direct impact on the health, social and economic condition of society as a whole.

Key words: Obesity, pregnant women, socially significant diseases